

መጽሐፍ ቅዱስን በሚገባ ለመረዳት

ቴ. ኖርተን ስቴሬት

T. Norton Sterrett

በእንግሊዝኛ ክጻፉት መጽሐፍ
በተክሉ መንገሻ የተተረጎመ

ልዩ ረዳት
ትፍስህት ለማ

Published by
LAPSLEY/BROOKS FOUNDATION

Dallas, Texas --- Addis Ababa

U.S.A. Ethiopia

1998 - 1990

መብት በሕግ የተጠበቀ ነው

All Rights Reserved

1990 (1998)

ይህ መጽሐፍ የተተረጎመው

“How To Understand Your Bible”

by T. Norton Sterrett

Copyright 1974

Inter-Varsity Press

Westmont, Ill. U.S.A.

ከሚለው መጽሐፍ ሲሆን

የታተመውም በደራሲው ፈቃድ ነው።

የላፕሲ/ብሩክስ ፋውንዴሽን

ስልክ 201464 ፖስታ 41221

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

Publisher

Lapsley/Brooks Foundation

Dallas, Texas, U.S.A.

ማውጫ

መሠረታዊ አሳቦች

መቅደም	7
1. መጽሐፍ ቅዱስን በግል ማጥናት የግድ ነው	9
♦ የሰው አስተማሪነት	10
♦ የመንፈስ ቅዱስ አስተማሪነት	11
♦ በቂ፣ ነገር ግን ፍጹም (ሙሉ) ያልሆነ መረዳት	12
2. መጽሐፍ ቅዱስን ማን ሊረዳው ይችላል?	14
3. በትክክል የመረዳት ጥቅም	18
♦ ሁለት አስቸጋሪ ጥቅሶች	18
♦ እርስ በርስ መግባባት	18
♦ የትክክለኛ መርህ ጠቃሚነት	19
4. መነሻ ነጥብ	21
♦ መሠረታዊ እምነቶቻችን	21
5. ትክክለኛ መሣሪያዎችን መጠቀም	26
♦ መሠረታዊ መሣሪያዎች	26
♦ ሌሎች መሣሪያዎች	28
♦ የመሣሪያዎቹ አጠቃቀም	29
6. እንዴት መጀመር እንደሚገባ	31

አጠቃላይ መመሪያዎች

7. አገባቡን መገንዘብ	39
♦ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	41
♦ አንድ ምሳሌ	42
♦ አገባብ ሁልጊዜ ያገለግላል?	43
8. ቃላትን መረዳት	44
♦ ቃላት እንዴት እንደሚጠኑ	47

9. ሰዋስውን መረዳት.....	50
◆ የሰዋስውን መሠረታዊ ነገሮች ይወቁ	52
◆ ግሦችና ጊዜያቶቻቸው.....	53
◆ ተውላጠ ስሞች፣ ባለቤትና መስተጻምሮች	55
◆ አንዳንድ ተጨማሪ መመሪያዎች	57
10. የደራሲውን ዓላማ መረዳት.....	60
◆ የደራሲው ዓላማ.....	60
◆ የደራሲው ዕቅድ.....	61
◆ ዓላማና ዕቅድን ማግኘት.....	62
11. ቅድመ ሁኔታውን ማጥናት	65
◆ የቅድመውን ሁኔታ መማር	68
◆ የትርጓሜ መመሪያዎች ወይም የመርህ ነጥቦች	69
12. ቅዱስ ቃሉን በራሱ መተርጎም	72
◆ ተመሳሳይ ምንባቦች (ክፍሎች).....	74
◆ መላውን መጽሐፍ ቅዱስ ማወቅ	75

ልዩ መመሪያዎች

13. ዘይቤያዊ አነጋገሮች.....	77
◆ አነጻጻሪ ዘይቤዎች.....	78
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	80
◆ ተዛማጅ ዘይቤዎች.....	81
◆ ሌሎች ዘይቤያዊ አነጋገሮች	82
14. ተምሳሌቶች [Symbols].....	86
◆ ተምሳሌታዊ ቁጥሮች.....	87
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	88
15. አምሳያዎች [Types].....	90
◆ የአዲስ ኪዳን ትርጓሜ	92
◆ ሊሆኑ የሚችሉ፣ ነገር ግን ተለይተው ያልታወቁ አምሳያዎች	94
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	95
◆ አምሳያዎችና ተምሳሌቶች	97
16. ምሳሌዎችና ምሳሌያዊ ገለጣዎች	98
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	100
◆ የወይኑ አትክልት ሠራተኞች	101

◆ ምሳሌያዊ ገለጣዎች	102
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	104
17. የዕብራይስጥ ቋንቋ ፈሊጦች	105
◆ የትርጓሜ መሪ ነጥቦች	112
18. የዕብራይስጥ ሥነ-ግጥም	113
◆ የሥነ-ግጥም መለያ ወይም ገጽታዎች	113
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	119
19. ትንቢት	120
◆ የትንቢት መለያዎች ወይም ባሕርያት	121
◆ ቁልፍ ትንቢት	126
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	127
20. ትምህርተ-ሃይማኖት	129
◆ ትምህርተ-ሃይማኖትን የምንረዳበት መንገድ	130
◆ የትርጓሜ መመሪያ ነጥቦች	131
◆ ትምህርተ ሥላሴ	136
21. የብሉይና የአዲስ ኪዳናት ግንኙነት	138
◆ የአንድነት ነጥቦች	138
◆ የማነጻጸሪያ ነጥቦች	142

ለግል ጥቅም ሥራ ላይ ማዋል

22. ለእግዚአብሔር ቃል መልስ መስጠት	149
◆ ለእግዚአብሔር መልእክት መልስ መስጠት	150
◆ መጽሐፍ ቅዱስን መረዳት	156
መረጃዎች	157
◆ የእንግሊዝኛ ቃላት ዝርዝር	158
◆ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ማውጫ	159

ምስጋና

ይህ የትርጉም ሥራ ዳር እንዲደርስ ሞያዊ እርዳታ በመስጠት ረገድ የተሳተፉትን ኢትዮጵያውያን በሙሉ፣ በተለይም ጽሑፉን በማረም የረዱንን አቶ ደረሰ ብሩ፣ አቶ ተሾመ ወ/ጻዲቅ፣ አቶ ዘሙይ ሐይሎምና አቶ ሥዩም ገብረ የሱስን ክልብ እናመሰግናለን።

መጽሐፍ ቅዱስን
በሚገባ ለመረዳት

ማሳሰቢያ

- ◆ የመጽሐፉ ተርጓሚ በዚህ ጽሑፍ ውስጥ አንዳንድ ክፍሎችን ግልጥ ለማድረግ ሲል በደራሲው ፍቃድ አንዳንድ ማብራሪያዎችን ጨምሯል።
- ◆ ተጨማሪ ጥናት ለማድረግ የሚፈልጉ ሰዎችን ለመርዳት ሲባል አንዳንድ ስሞችና አገላለጦች በጽሑፉ ለመጀመሪያ ጊዜ በተከሰቱ ወቅት በእንግሊዝኛ በቅንፍ ተመልክተዋል። አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜም የቃላቱ የአማርኛ አነባበብ በቅንፍ ውስጥ ታክሷል። የሁሉም ቃላት ዝርዝር በፊደል ቅደም ተከተል በመጽሐፉ መጨረሻ ይገኛል።
- ◆ የተጠቀሱት ጊዜያት የተመለከቱት በአውሮፓውያን ዘመን አቆጣጠር ነው።
- ◆ በልዩ ሁኔታ ካልተገለጠ በቀር፣ በዚህ መጽሐፍ የሚገኙት ጥቅሶች በሙሉ እ.ኤ.አ. በ1954 ዓ.ም. ከታተመው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ የተወሰዱ ናቸው።
- ◆ “መጽሐፍ ቅዱስ” እና “ቅዱሳን መጻሕፍት” የሚሉትን ቃላት በማፈራረቅ ተጠቅመንባቸዋል። የሚያካትቱትም የብሉይ ኪዳንን ሠላሳ ዘጠኝ መጻሕፍትና በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሚገኙትን ሃያ ሰባት መጻሕፍት ነው።
- ◆ በዚህ መጽሐፍ፣ ከመዘመራት ዳዊት ከምዕራፍ 10-146 ውስጥ የተጠቀሱ ጥቅሶች ሁሉ ከድሮው (1954 ዓ.ም.) መጽሐፍ ቅዱስ በቅንፍ የተጠቀሱትን ምዕራፎች ያመለክታሉ።
- ◆ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በሙሉ ከሚገኙበት የገጽ ቁጥር ጋር በዚህ መጽሐፍ መጨረሻ በ“ጥቅስ ማውጫ” ላይ ቀርበዋል። የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች ይህንን ማውጫ ለጥናታቸው ጠቃሚ ሆኖ ያገኙታል ብለን እናምናለን።

መቅደም

ከንደኛዎ፡ “በአጠቃላይ አካላዊ አፈጣጠርን መሠረት በማድረግ ከተፈጥሮ ውጭ የሆነ የአእምሮ ሁኔታን ለመግለጥ ይቻላል ብሎ ማሰብ ተስፋ የሚደረግበት ጉዳይ አይደለም። ቢሆንም የ‘ተመሳሳይነት’ ወይም የ‘አይዴንጉቲቲ’ ንድፈ አሳብ አራማጆች እንደሚያደርጉት ሁሉ፤ እርስዎም ‘ሐ’ ሁኔታዎችና ‘ለ’ ሂደቶች ተመሳሳይ መሆናቸው እውነተኛ ግኝት ነው ብለው ይያዙ” የሚል ደብዳቤ ይላክልዎታል እንበል። እርስዎም እንደኔ ከሆኑ፤ እንዲህ ያለውን መልእክት መቀበል ምንም መልእክት እንዳለመቀበል ይቆጥሩታል።

ምናልባት ደብዳቤው “ላባይካ አላሁማ ላባይካ” የሚሉ ቃላት አሉት እንበል። ይህም ምንም መልእክት የለውም።

ይኸው ንደኛዎ፡- “በጥቁር፣ ጥቁር፣ ትንሽ ላይኛ አንድ፣ ሁለት፣ ሦስት እና ባዛር ውጪ” ብሎ ይጽፍልዎ ይሆናል። አሁንም ቢሆን ምንም መልእክት የለም።

በመሠረቱ እነዚህ ሦስት ዓረፍተ ነገሮች መልእክት እንዲያስተላልፉ ታስቧል። ነገር ግን ትርጉም ስለማይሰጡም ለርስዎ መልእክት የላቸውም። የመጀመሪያው ዓረፍተ ነገር ጥቂት የማይታወቁት ቃላት ቢኖሩትም፤ የቀሩት ሁለቱ ግን እርስዎ በሚያውቋቸው ቃላት ተጠቅመዋል። የመጀመሪያው ዓረፍተ ነገር እርስዎ ባልሰለጠኑበት ወይም ባልተማሩት የትምህርት ዘርፍ ውስጥ የሚካተት ይመስላል። ምናልባት የዘርፉ ባለሙያ የሆነ ሰው ትርጉሙን ሊገልጥልዎ ይችላል። ሁለተኛው ሌላ ቋንቋ ነው። ስለሆነም መልእክቱን ለመረዳት ቋንቋውን መማር ወይም አስተርጓሚ መፈለግ ይኖርብዎታል። ሦስተኛው ዓረፍተ ነገር ቀላልና የተለመዱ ቃላትን ይጠቀማል። ሆኖም ከተደበቀ ምሥጢር፣ ማለት ከአንዳች ምትሀት ወይም አስማት ጋር የተገናኘ ትርጉም ያለው ስለሚመስል፤ በልዩ ልምምድ ብቻ ነው መልእክቱ ግልጥ የሚሆነው።

ብዙ ሰዎች፡ አንዳንድ ክርስቲያኖችም ጭምር፣ መጽሐፍ ቅዱስን እርስዎ ከላይ የተጠቀሱትን ሦስት ዓረፍተ ነገሮች እንደሚያዩአቸው ነው የሚያዩት። መጽሐፍ ቅዱስ በአብዛኛው በሚታወቁ ቃላት የተጻፈና ከእግዚአብሔር የመጣ መልእክት ነው። ሆኖም መልእክቱ ግልጥ አይሆንልዎ ይሆናል። ስለሆነም የሚያስረዳዎ ባለሙያ፣ ማለት የቤተ ክርስቲያን መጋቢ ወይም የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁር ያስፈልግዎታል። ይህ ካልሆነ፤ ትርጉሙን ለመረዳት የሚያስችልዎ የረጅም ጊዜ ትምህርት ሊወስዱ ይገባል፤ ወይም መጽሐፍ ቅዱስ በመለኮት የተጻፈና በልዩ ልምምድ የሚረዱት ሥውር ጽሑፍ ነው ይሉዎታል።

እርስዎ መጽሐፍ ቅዱስን ከነዚህ መንገዶች በአንደኛው የሚመለከቱት ከሆነ አያጠኑትም። በጠዋቱ የጥምና ጊዜዎ ከመጽሐፍ ቅዱስ አጭር ክፍል ያነቡና ምንም ስሜት ሳይሰጡዎ ስላለፏቸው ጥቅሶች አይጨነቁ ይሆናል። ተጨማሪ የጥናት ጥረት አያደርጉም፤ ለረጅም ጥናትም ጊዜ የለዎትም። ከዚህ የተሻለ ነገርም ለማድረግ የማይቻል ይመስልዎታል። ስለዚህ የእግዚአብሔር ቃል በአብዛኛው በርስዎ የማይታወቅና የማይረዱት ይሆናል።

እግዚአብሔር ለምንድነው ብዙ ሰዎች ሊረዱት በማይችላቸው አካላት ለቤተ ክርስቲያን የሚናገረው? ይህ ግር የሚያሰኝ ነገር አይደለም? ስነዚህ ጥያቄዎች መልሱ እግዚአብሔር እንደዚያ አላደረገም የሚል ነው። ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስን ሊረዱት ይችላሉ። መጽሐፍ ቅዱስን ለመረዳት አዋቂ እስኪገኝ መጠበቅ፣ ወይም ረጅም የሥነ-መለኮት ትምህርት [Theology/ቴዎሎጂ] መከታተል፣ ወይም ሌሎች ክርስቲያኖች የሌላቸው እንግዳ የሆነ ምሥጢራዊ ልምምድ እንዲኖርዎ አያስፈልግም።

በፍጹም፣ እርስዎ ፈቃደኛ ከሆኑ፣ መጽሐፍ ቅዱስን ለመረዳት ይችላሉ። ጉዳዩ በርስዎ ጥረት ወይም ፍላጎት ይወሰናል። የመማር ፍላጎትዎ የተነ ያህል ነው? ርቀው ከመሄድዎ በፊት ለዚህ ጥያቄ መልስ ይስጡ። መጽሐፍ ቅዱስን ለመማር ከወሰኑና መደበኛ፣ እንበል በቀን ግማሽ ሰዓት ያህል በጸሎት መንፈስ የታጀበ ጊዜ ለጥናትዎ ከሰጡ፣ እግዚአብሔር ያስተምርዎታል። ይህ መጽሐፍም እንዴት እንደሚያጠኑ በመርዳት በተግባራዊ መንገዶች ያግዝዎታል።

መጽሐፉ አራት ክፍሎች አሉት። ክፍል አንድ አንዳንድ መሠረታዊ ጉዳዮችን ያነሳል። እነርሱም፡- ትርጓሜ ምን እንደሆነ፣ ለምን እንደሚያስፈልግ፣ ተርጓሚ ወይም ትርጓሚ ሰጪ ለመሆን ምን እንደሚያስፈልግዎ፣ ተግባሩን ለማከናወን የሚያስፈልጉ መሣሪያዎችና፣ ሥራውን እንዴት ማከናወን እንደሚገባዎ የሚያስረዱ ናቸው። ክፍል ሁለት የመጽሐፍ ቅዱስን ቋንቋ ለመፍታት ስለሚጠቅሙ አጠቃላይ መመሪያዎች የሚያስረዱ ሲሆን፣ እነርሱም በማናቸውም የቋንቋ ዓይነት የምንገለገልባቸው መመሪያዎች ናቸው (ለአገባብ ትኩረት መስጠትን የመሳሰሉ)። በክፍል ሦስት የተብራሩት ልዩ የቋንቋ አጠቃቀም መርሆዎች ናቸው። እነርሱም ምሳሌዎች፣ ፈሊጣዊ አነጋገሮችና ትንቢት ናቸው። ክፍል አራት የሚመለከተው መጽሐፍ ቅዱስን ለግል ሕይወታችን የምናውልበትን ሁኔታ ነው። እግዚአብሔር በግል የሚናገረንን የምናውቅበትና እኛም ማድረግ የሚገባንን የምንረዳበት ይሆናል።